

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**In catenam super Matthaei evangelio editam - Cod. Aug.
pap. 5**

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Cap. XXI

[urn:nbn:de:bsz:31-84684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-84684)

Consequenter autem genuit oculos meos
 tetigit ihesus dicens eis quoniam spiritus sancti
 que illudate scite per eum opibus bonis
Origenes. Et nos ergo sedentes non
 scripturas vram et intelligentes rati
 rea sumus si ex affectu peccerimus iugiter
 oculis nostris manibus et recedat a sensibus
 nostris tenebra ignorantiae ut in eis vide
 amus et sciamus qui dedit nobis pas
 se vivit propter nihil aliud nisi ut eis
 sequamur. **Sequitur captivum populi**

Tu appropinquasti
 ultimus ref. **Re**
inguis Narravit
 superius evangetium
 egressum agalluca
 et cepisse ascendere
 iherosolimam. Postquam
 narravit quod
 via gesserit in

cepta intentione perseverans dicit Et
 tu appropinquasti ultimus et venisti
 a remissione betfage ad montem oliveti.
 Betfage viculus fuit sacerdotum situs
 platee montis oliveti distans unomile
 ario ab iherosolima Sacerdotes enim qui praeter
 dies in templo deserviebant completo
 officio vicibus sic illuc ducebant ad mane
 dum Similiter et illi qui accipiebant
 officium illuc ducebant quia preceptum fuit
 lege ut nullus diebus sabbatorum plus
 quam mille passus mcederet **Origenes.** Unde
 et interpretatur betfage domus maxillarum
 quoniam maxilla propria erat pro sacerdotum
 lege **Sequitur** Tunc ihesus misit duos
 discipulos dicens eis Ite in castellum quod
 contra vos est et statim invenietis asinam
 alligatam et pullum cum ea Solvite et
 adducite mecum. Et si quis vobis ali
 quid dixerit dicite quia dominus ihesus opus
 habet. **Crisostomus** non dixit discipulis
 dicens dominus tuus huius opus habet vel
 dominus vester. ut vel intelligant. quia ipse
 sit plus dominus non solum aequalis sed omnium
 hominum Nam et peccatores condicio
 quidem sui sunt voluntate aut sua
 dyaboli **Crisostomus** in omni. Neque primum esse

existimemus quod factum est Quis enim sua
 sit dominus unumquemque non velle contradicere
 vel volentes et contradicere Et in hoc discipulos
 erudit quoniam et iudeos poterat prohibere
 sed noluit. Sed et docet ut quod tunc
 petiti sunt darent Si enim qui ignorabant
 christum ita concesserunt multo magis discipulos
 quoniam ambus daret Cum autem dicit
 Et confestim dimittet eos **Crisostomus** super 45
 intelligendum est quod aial passus ingressus est et
 gressum est in iherosolimam ad dominum suum remissum
 est a populo **Blosa** vel dominus unumquemque
 confestim dimittet eos in domum suam ma
 apandos Adhibet autem huic facto propheta
 testimonium ut appareant dominum omnia quae
 de ipso scripta erant complere Sed in
 iudicia recatos scribas et phariseos ea quae ipse
 legebant intelligere noluisse. Et ideo per
 hoc aut totum factum ut adimpleret quod
 dictum est per prophetam dicens. scilicet iherosolimam
 ariam. **Crisostomus** super 45. Sciens enim propheta
 malitiam iudeorum quia contradicere erant
 christo ascendenti in templum promouit ut per
 hoc signum cognoscerent regem suum dicens
 dicite filie syon **Fabianus** filia syon huius
 coramiter dicit iherosolimam civitas quae sita est
 in monte syon dixit autem et etiam fide
 lium patres ad signum iherosolimam **Crisostomus** super 45
 Etiam videtur et verbum non canali aspectu
 sed spiritali intellectu opera dicitur eius appa
 rite. in tempora quidem multa dicebant
 Etiam ut videtur quia ille de quo loquebatur
 antequam nasceretur iam erat rex iudeorum. In
 ergo iudeis cum nolite dicere dicere non
 habemus regem nisi cesarem Venit tibi
 contra te mansuetus. non ut propter pa
 tenciam timeatur sed ut propter mansuetudinem
 amaretur Unde non sedet in auro
 proposita purpura fulgens nec ascendit
 super ferendum equum de stordie amatore
 et litis. sed super asinam tranquillitatis et
 pacis amicum Unde sequitur Sedens
 super asinam et pullum filium subjugalem **Augustinus**
de consensu evangelii In hoc autem testimonio
 propheta. aliquando diversa est evangetiarum
 locutio. hoc enim mattheus sic adhibet
 ut a sinam dicit amemorasse prophetam

Non autem ita se habet uel quod iohannes
interpretant uel redices etiam facta interpre-
tatione hys. aug rei causa michi videtur
quod mattheus hebraei lingua phibet eum
constripisse. manifestum est autem interpretari
illam que dicitur hys in nonnullis se habere
aliter quam in ueniunt in hebreo qui ea
lingua nouerunt etiam interpretati sunt sin-
gulis eisdem libris hebreos. huius autem
distantie si queratur nihil probabilis est
illos hys eo spiritu interpretatas quo et illa
quod interpretabant dicitur fuerunt. Et corpora
mirabili que predicat confensos finitum est
Ergo et ipse non nulli in eloquio uari-
ando et aduoluntate dei tunc ubi erant
nihil aliud demerere uoluit. quod hoc ipsum
quod in euangelistis concordia quadam di-
stincte inuenitur. qua nobis ostendit non esse
mendacium si quisquid ita dixerit aliquid
narraret ut ab eius uoluntate tunc quod
sententia est. non recedat quod uita et mori-
bus utile est propter cauenda mendacia et
ipse fidei ne putemus quod consecratio so-
nis ita in uita uitatem tanquam deus nobis
que admodum ipsam rem sit uerba que
propter illud dicenda commendat tunc potius
ita res sermonebus profertur ut ipse sicut
querere non debemus si rem sine his posse
possemus sicut illud nouit deus et in eo
angeli eius. Sequitur eunt autem discipuli
fecerunt sicut precepit illis ihesus et ad dux
ecce asma et puelle. Sed autem erante
de asma tacent. Non debet autem promouere
lectorem nec si mattheus de pullo tacuisset
sicut illi de asma tacerent. Quia modo
oportet quia unus ita memorauit a-
sinam de qua ceteri tacerent ut tamen pul-
li tacerent non tacerent de quo illi dixerunt
ubi enim contrarium factum potest intelligi nulla
repugnancia est nec si alius aliud com-
moueret quanto magis ubi ueritas uult. alia
ueritas. Sequitur et imposuit super eum
uestimenta sua et cum desuper sedere fecerunt
Jeromus Sed uidetur quod super contrarietatem
in quo ut meum spiritus dominus sed non uoluit
Ergo cum hypochondria aut impossibilitate habeat
aut turpitudine ad aliorum transmitti-
a. ad in statu sensum. **Vernigius** licet

potuit fieri ut super uerum quod aut dominus se-
deret. **Jeromus** **Jeromus** autem uidetur
quod non propter misterium solum super asma sedit
sed et in spiritu noluit sapientie tribuere demerere
sed quod non super quos fieri necesse est sed sufficit
asma uti et eo quod necessitas est et ostentum
Interrogata autem uideat. quibus autem ipse super
asma delatus intravit in thronum. sed non uti
quod alius hunc dicit plurimum. **Jeromus** Turbe quod
que egressa fuerunt de iericho et secute sal-
uatorem supposuerunt uasculum sua et tra-
uerunt uiam ramos arborum. Et id sequitur
plurima autem turba strauit uasculum sua
in uia pedibus asma nec tibi offendat in la-
pidem nec calcet spem nec labat in
suam. Sequitur alii autem cedebant ramos
de arbustibus et sternebant in uia de ar-
boribus sicut fructiferis quibus mons oly-
uetti constituit est. Cuius operis causa
fecerunt uos quas tribuit testimonium
Vnde sequitur Turbe autem quod predebant et
quod sequebant clamabant dicentes osanna
filio dauid. Quid autem significet osanna
nunc per stringam breuiter. In centesimo
decimo septimo psalmo qui manifeste
de aduentu saluatoris scriptus est inter-
cetera hoc quoque legitur ad dominum saluum me
fac. o domine in spiritu sperare benedictus qui uo-
turus es in nomine domini. pro eo quod in hys habet
interpretibus o domine saluum me in hebreo
legimus amia adonay aso. amia quod ma-
nifestus interpretatus est symachus dicitur
obsecro domine saluum me fac. Nemo ergo
putet ex duobus uerbis. greco uidelicet
et hebreo sermone esse oportum. sed tamen
hebraicum est. **Vernigius** Et est oportum ex
integro et corrupto. Quod enim latine dicitur
salua sine salui facta amia uo apud illos
interiectio est obsecantis. Nam sic apud uos
ab obsecrante dicitur amia. sicut apud lati-
nos adolente dicitur heu. **Jeromus**.
Significauit autem quod aduentus christi salus
mundi sit. Unde sequitur. Benedictus qui
uomit in nomine domini. Saluatorem quoque id
ipsum merito exstante. Ergo inquit. uenit
in nomine patris mei non sicut sed sicut gratia
quod sunt. **Vernigius** Quid scilicet con-
bus bonis quibus non suam sed patris asit

gloriam **Blas** Et e sensus bndictus .i.
 gloriosus sit . qui venit .i. incarnatus est
 in nomine dñi .i. p̄cis cu gli ficando .i. in
 repetit opama .i. salua obsecro et detemnat
 vbi se uellent saluari mali s̄m̄s .i. in te
 lesibus nō m̄cōms **Jerom̄** .i. vel p hoc
 q̄ n̄git opama .i. salus in eo celsus per
 p̄cie ondit q̄ aduentus .i. p̄p̄ non tm̄ h̄p̄
 salus sed totius mudi sit t̄ena iugens
 telestus **Augence** Vel humana quide
 p̄p̄ dispensacōm laudat in eo q̄ dicebat
 ad pama filio dauid **Bndictus** qui venit
 in nomine dñi .i. resaturam aut eius p̄ta
 co .i. dicebant opama in eo celsus **Crisp̄**
sup 415 ad pama quidem m̄ptantur
 gloriam Alij uō redemptōm Nam et gloria
 illi debet et redemptio illi quēnit qui
 om̄es redemit **hilarius** laudatōm em̄
 uerba redemptōis in eo cōp̄m̄t p̄t̄e
 filii aut dauid m̄cipant in quo agnoscunt
 eterm̄ regni haditatem **Crisp̄** Nunquid
 aut̄ antea sibi dñs adhibuit m̄st̄a um̄e
 t̄p̄ . nec timor̄ uerēcia circa se ar̄na
 meta constatuit m̄p̄ m̄o q̄m̄ uel̄m̄ ut patē
 tur astendit **Geritauit** em̄ uidentes ut
 facerent quod p̄us uolebant ergo p̄tas
 eis data ē nō mutata uoluntas **Jerom̄**
415 iustice aut̄ app̄m̄uat dñs uel̄m̄e egredite
 de ierico turbis m̄ceduct̄ quā p̄m̄is
 quia magnus magne ditatus merabus
 salute cecidit redies m̄gredi cupit ur
 bem pacis et locū uisom̄s dei et uenit
 becfage .i. ad domū mayllar̄ et confome
 portabat typim̄ et erat stus t̄mon̄e o
 liueti ubi ē l̄m̄e sic laboz̄ et dolorum
 requies p̄ castellū aut̄ quod cōn̄ aptos
 erat mudus iste designat **Sōn̄** aptos
 em̄ erat nec l̄m̄e dact̄m̄ uolebat
 arape **Vernigub** dñs ergo de monte
 oliueti discipulos m̄castellū m̄p̄t̄ quia
 d̄p̄m̄tua eccl̄a p̄dicacōes in m̄dū di
 rexit duos quippe m̄p̄t̄ p̄ duos ordi
 nes p̄dicatōr̄ quos manifestat aptos di
 cens . Qui opatus ē p̄ccō m̄aptatū ē
 t̄u s̄om̄s opatus ē et michi m̄ter gentes
 Siue quia duo s̄ p̄cepta caritat̄ . Si
 ue p̄ter duo testam̄ta . Siue p̄ l̄m̄
 et sp̄itū **Jerom̄** . Siue p̄ter t̄concord

et practicum .i. sciam et opera Asma aut
 ista q̄ subugalis fuit et edamta et iugū
 legis t̄u erat p̄nagaga m̄telligit̄ pulla
 asme lauuus et liber genau p̄tus qu
 da eccl̄a scdm̄ deū mater ē genau **Yabmo**
 Unde matheus plud̄ qui hebreus eum
 sc̄p̄t̄ asma dñs refert adducta ut̄cis
 eccl̄a genti hebrez̄ si p̄em̄tat nō depe
 randa m̄stret de salutem **Crisp̄ super**
415 p̄ter quāsd̄ aut̄ similitudines . ali
 bus ass̄tati s̄ hom̄es dei filii nō cog
 noscentes Est em̄ aial ho in m̄dū . et
 p̄ccōis pene ium̄et̄ magis in ir̄onabile
 et stultū et in firmū et ignobile et one
 r̄f̄etū Sic sunt hom̄es in p̄p̄ aduetū
 passombus dū p̄ in m̄dū r̄onabiles
 uerbi r̄e carentes stulti p̄ter dei q̄t̄p̄
 tum in firmū scdm̄ ar̄am ignobiles . qua
 oblii gr̄acōis celestis facti fiunt secui
 passōm̄ et demonū oneriferi . quia sus
 ferebat s̄c̄inā erroris adom̄ibus uel
 p̄p̄is m̄p̄t̄am̄ . ligata aut̄ erat asma
 i dyabolici erroris ex m̄ulo m̄p̄dita ut nō
 h̄ret libertatem ite quo uellet Nam
 anteq̄ p̄ccōm̄ liberū h̄m̄q̄ arbitriū
 sequi uoluntate d̄yā an non . q̄ p̄ p̄m̄t̄
 p̄ccōm̄ obligauim̄ nos opibz̄ eius
 tā m̄d̄otute euadē non passim̄ . sed
 p̄t̄it nauis facto gubernaclo illuc ducit
 ubi tempestas uoluit Sic et hom̄odi
 ni ne gr̄e auxilio p̄ditō p̄ p̄ccatū . nō
 quunt̄ egit . sed quod d̄yā uult et m̄p̄
 deus ualida manu m̄e sue soluit eū ut
 p̄ adm̄otem in p̄t̄oz̄ suis am̄ulis p̄e
 manebit Et ideo dicit discipulis Soluite
 s̄ p̄ dact̄m̄ uia et p̄ miracula uia p̄
 om̄es iudei et gentes p̄ aptos p̄ lib̄ari
 et adducte m̄ .i. ad gloriā m̄c̄ illos qu
 tite . **Augence** Unde et ascendit
 celū iussit discipulis suis ut pluent
 p̄ccatōr̄es dant̄ eis sp̄itū sc̄m̄ Absoluti
 aut̄ et p̄ficiētes et multi ubi d̄gn̄to
 d̄nitate digni h̄ent̄ remitti in locū ex
 quo erant assumpti nō iam ad opera forā
 sed ut p̄dicarent eis filii dei Et hoc ē
 q̄ p̄gnat̄ dicit̄ Et confestim d̄mittet̄

sent predicare puenientes pui corid
 creant timorem qm saluz dabit eis
 simonem qui hos fecit laudem tantae
 hor etia miraculi signat qd ppus qdito
 erat nature quia pui significatua loq
 bant et pph etis consona. Viri aut i si
 pientia et in fama plena. Et relictis
 illis **Criso sup as.** azatu hoiez
 melius locu dando pF aliquis vncere
 qd respondedo quia malicia no i scriuit
 smombus sed exortat. Et to dno rece
 dendo compeste studuit quos vndendo
 no compestit vnde sequit Et re
 lictis illis abijt foras extra ciuitate
 in bethaniam. **Jerom.** hinc aute
 mtelligendū est qd domus tante fuit
 paupertatis. et ita nulli adulator sit
 ut in corde maxonia nullū hospitem
 nullū mouent mansione. sed mox p
 uulo apud lazaru piores qd eius hēta
 ret coz qd vitulus bethania ē vnde
 sequit ibiq manit et docebat eos de
 regno dei **Crif sup as.** ut saluet
 ibi manet corpaliū vbi et spūaliū
 repansabat Nam pccā vnōis ē qd
 non gaudent vbi epule lauge simt. s
 ubi sanctitas floret. **Jerom.** distulso
 aut noctis tendris cū in ciuitate re
 uertetur dno esurit. vnde sequit.
 azane aut reitens in ciuitatem esurit
 vitatem saluet hūc carnis ordens
Criso sup as. An em concessit carni
 quod pui erat pati tūc demrat eis
 passionem **Beda** nota aut morem
 studiosi opatū dū dicit mane reu
 tisse in ciuitate ut pōdicaret ut aliq
 deo pui acquiescet. **Jerom.** dno aut
 passuro mptis et baulaturg crucis
 voluit discipuloz aios signi antia
 pūde firmare vnde sequit Et vi
 dens arborem fici vna scus via ve
 nit ad eam et nichil. vident mica nisi
 folia tm **Criso in omi.** Non ppter
 hoc venit quā esuribat sed ppter
 discipulos. quā em vbiq pō fidebat
 nullū aut pimebat optebat aut t

pimitias eius vtutis demrat, t
 huere Nohit aut in homibus hoc on
 de sed in planta **hyllaruis** Et mhr qude
 bantatis dnce argumētū repmō Nā
 ubi afferre voluit pauate ppe salutis eo
 emptū. vtutis sue pūate. in hūano corpū
 exiuit. spem futurū et aie salutem cu
 ris pntū egredimū qmendat Nūc id
 ubi motimaces fōmā scūtatis qstue
 bat futuri pccā dampno arboris iudicat
 vnde sequit Et ait illi Nūc ex te
 fructus nascat in sempiternū **Jerom.**
 vel in scallū. vtrūq em canonice gō
 fmo signat **Criso in anie.** Suspicio
 nis aut discipuloz erat existimare p
 hē cam ee maledicta quia nō hēbat
 fructū. Vir igit maledicta ē discipuloz
 grā ut distant qm poterat petare eos
 qui crucifixerūt eū vnde sequit Et
 are facta ē qtmus ficulnea Idco aute
 nō mala planta. sed in omi hūmdissa
 miraculū hoc fecit. ut et hūc mag
 appareat hoc miraculū Cum aut i pla
 tis et in brutis sit aliquid tale. nō pccā
 qualis iuste scitū ē ficius si tempō nō
 erat hoc em querē ē ultime demerie
 quia saluet malibus nō mouent cul
 pa et pena sed miraculū in pice et am
 imae miraculi factore vnde sequit
 Et audentes discipuli mirati sē dicentes
 Quid qtmus aruit **Glosa.** Non facit
 recator i iurā possidenti si creatura
 sua suo arbitrio adutilitate alioz utā
Criso in omi. Et ut distas qm ppter
 eos hoc factū ē saluet ut ad confite
 dū eos erigat audi quid demerpe dicit
 Sequit em Respondes aut ihus dixit
 illis amen dico vobis Si hūitis fidem
 et nō hesitatis nō solū de ficulnea
 facietis. sed et si monti hūc dixitis
 tolle et iacta te i mare fiet **Jerom.**
 latrant cōn nos genalū canes asseretes
 aptos nō hūisse fidem. qd motes trans
 ferre nō potunt Quibz vndemq multa
 signa facta ee ad nō que scripta nō sē
 igit et hoc credmō feci sē aptos sē
 iō scripta nō ee ne in fidelibz qd dicendi

maior daret occasio alioquin interrogemus
eos utrum credant hys signis que scripta
narrant an non. et cum marducos vide
rimus consequenter probabimus. nec maius
eos creditur fuisse qui minoribus non
crediderunt. **Crisostomus** in omni hoc autem
quod dicitur orat a stabit et fidei unde
dicit. Et omnia quecumque petieritis et
orantes credentes accipietis. **Origenes** dis
cipuli enim christi nihil quod non oportet pe
tunt. et si credentes magis nihil aliud
petunt nisi magna et celestia. **Vabanius**
Quasi scilicet aut petentes non exaudimur
ideo fit quia vel contra auxilium nostre salutis
petimus vel quia coris quibus petimus
pustitas ne impetremus obsistit. Ut in
filiis petitionis nostre differat defectus.
Ut desidia crescant. et postius cupiant
gaudia que requirunt. **Augustinus de concordia
evangeliorum.** Considerandum autem quod miratos esse
discipulos de hoc quod arbor aruerat et
eis dominus respondisse quod dicitur et deside
non ipso secundo die quo maledixit ar
bori. sed tertio die. **marcus** dicit. ipso
quippe die **marcus** dicit. secundo memorat
marcus de templo eiectos vendentes
quod primo die factos permiserat. ipso ergo
secundo dicit facta vespera egressi de templo
et cum mane transiret vidisse discipulos
mane facta ficu aridam. **matheus** au
tem legit tamquam secundo die hoc totum sit
factum. Unde intelligitur. Et cum **matheus**
dixisset arefacta est gemma ficulnea preter
missis ceteris ad secundum diem perambulans ad
iuxta statim. Et videntes discipuli admira
ta sunt. Ita tamen quod alio die vidit
dominus ficulnam et alio die discipuli mirati
sunt. Intelligitur enim non fuit aruisse quoniam vi
derunt arefactam sed gemma quoniam maledicta
est. Non enim arefcente sed penitus arefacta
viderunt. ac si et gemma miris dominus aruis
se intellexerit. **Origenes** mystice autem re
linquens dominus principes et scribas factus est
extra iherosolimam que ideo cecidit. Nunc
autem in bethaniam ad domum obediit. i.
etiam ubi cum requiescisset post principium
constituendi ecclesie revertit in civitate quod
paulo ante reliquerat et revertens esurivit

Crisostomus super **mattheum** Si autem quoniam homo esurisset
alium carnale magis mane esurisset. Sed ma
ne esurit qui aliorum esurit salutem. **Jerome**
Arborem autem quod vidit in via intelligimus
synagogam que iuxta viam erat quia le
gen habebat. non tamen credebat in viam
in christum. **Julianus** Que sicut arbori quod
patet. quia credentes primo ex israel apostoli quod
foram modo ceteros in eis gloria. et tempore an
tibunt. **Crisostomus** super **mattheum** Sicut enim propter mul
titudinem gentium sub uno coeleste est
quod congregatio multorum fidelium. Nihil autem
invenit nisi folia tamen. i. traditioes
pharisaicas iactationem legis absque fructibus
vitalium. **Origenes** Et quoniam arbor illa figu
raliter etiam habet quod audienti dicit. Quis
quia ex te fructus nascitur in sempiternum. Non
in fructuosa est synagoga iudeorum et hoc
erat ei usque ad consummationem seculi. Danet
intraerit gentium multitudo et aruit
ficulnea adhuc pregnante in hac vita
ipso. Et videntes discipuli oculis spiritibus
mysterium fidei perate mirati sunt. Sed et
discipuli christi fideles et hesitantes relin
quentes eam statim faciunt tamen vitales ad
tus transferit ab eis ad gentes et a sin
gulis qui adducunt ad fidem tollit mons
iste sathanas et mittit in mare. i. in ab
ysum. **Crisostomus** super **mattheum** Vel in mare. i. in
ipsum mundum ubi sunt aque salis. i. pati
miqui. **Vabanius** Exclusionem enim suam
abelectis amplius serviendo vindicat
in verbis **augustinus de sermone in monte** vel h
sibi fuit dei dicit debet demone su
perbie ut eam a se repellat vel quia per
eos evangelium predicatum est ipse dominus qui
mons appellatus est iudeis in gentes tamen
in mare iacit. **Origenes** omne enim qui
obedit verbo dei bethania est et requies
cit populus in eo malis quidem et peccatis re
liquit. In autem fuit apertus iustis fit et
apertus alios post illos et tamen illis. Non enim
dicit quod relinquens bethaniam venit in
civitatem. Hinc autem semper dominus iustus
volens manducare fructum spiritus sancti. **Jerome**
qui est ceteris gaudium pariter. **Bartholomaeus**
sicut enim hanc ficum que folia tamen habet

Crisostomus super **mattheum** Si autem quoniam homo esurisset
alium carnale magis mane esurisset. Sed ma
ne esurit qui aliorum esurit salutem. **Jerome**
Arborem autem quod vidit in via intelligimus
synagogam que iuxta viam erat quia le
gen habebat. non tamen credebat in viam
in christum. **Julianus** Que sicut arbori quod
patet. quia credentes primo ex israel apostoli quod
foram modo ceteros in eis gloria. et tempore an
tibunt. **Crisostomus** super **mattheum** Sicut enim propter mul
titudinem gentium sub uno coeleste est
quod congregatio multorum fidelium. Nihil autem
invenit nisi folia tamen. i. traditioes
pharisaicas iactationem legis absque fructibus
vitalium. **Origenes** Et quoniam arbor illa figu
raliter etiam habet quod audienti dicit. Quis
quia ex te fructus nascitur in sempiternum. Non
in fructuosa est synagoga iudeorum et hoc
erat ei usque ad consummationem seculi. Danet
intraerit gentium multitudo et aruit
ficulnea adhuc pregnante in hac vita
ipso. Et videntes discipuli oculis spiritibus
mysterium fidei perate mirati sunt. Sed et
discipuli christi fideles et hesitantes relin
quentes eam statim faciunt tamen vitales ad
tus transferit ab eis ad gentes et a sin
gulis qui adducunt ad fidem tollit mons
iste sathanas et mittit in mare. i. in ab
ysum. **Crisostomus** super **mattheum** Vel in mare. i. in
ipsum mundum ubi sunt aque salis. i. pati
miqui. **Vabanius** Exclusionem enim suam
abelectis amplius serviendo vindicat
in verbis **augustinus de sermone in monte** vel h
sibi fuit dei dicit debet demone su
perbie ut eam a se repellat vel quia per
eos evangelium predicatum est ipse dominus qui
mons appellatus est iudeis in gentes tamen
in mare iacit. **Origenes** omne enim qui
obedit verbo dei bethania est et requies
cit populus in eo malis quidem et peccatis re
liquit. In autem fuit apertus iustis fit et
apertus alios post illos et tamen illis. Non enim
dicit quod relinquens bethaniam venit in
civitatem. Hinc autem semper dominus iustus
volens manducare fructum spiritus sancti. **Jerome**
qui est ceteris gaudium pariter. **Bartholomaeus**
sicut enim hanc ficum que folia tamen habet

sine fructu **Ursus sup. 15.** r. uis mundu
 viderit non potest se fructu iusticie tenere
Urgenes Et autem venit dominus in temptaco-
 bus fructu requirens et in uictus fuit ali-
 quis nichil iusticie habens nisi professione timore
 fidei quod est folia sine fructu mors exspectat
 etiam hoc ipsum quod videtur fidelis amittit
 Sed et unusquisque discipulorum suorum areste
 facit manum suam faciens eum et vacuam ap-
 paret petrus dixit ad symonem. Carum
 non est rectum cor tuum deus auertit eum ut
 fallacie fiat que uiuere estimat non autem
 fructificat sicuti uobis discipulorum christi
 et fidei manifesta que ut fuerit per signum
 innocentia corda Est autem et monachus
 in fidei motu secundum mensuram in fidelitate
 sue qui uobis discipulorum christi tollit Et
 tu uenisset in templum **Ursus sup. 15.**
 Quia uiderant sacerdotes christi cum
 magna gloria in templo iudicia
 torquebant Ita que non sufferentes in per-
 tate suo in iudicio simulant ardorem
 primum inuacem Unde sequitur Et
 tu uenisset in templum accesserunt ad eu-
 m docentem principes sacerdotum et semodo-
 apti dicentes In qua potestate hoc facis.
Ursus in omni. Quia enim signis de ueritate
 non habebant ex his que in habebant in te-
 plo uende afferunt reprehensione de se di-
 cent. Numquid iniquitatem suscepisti istum
 in sacerdos consecratus est qui tantum de
 misericordia potestatem **Ursus sup. 15.** Phoc
 autem que subdunt. Et quis dedit tibi hanc
 potestatem. ondit multas et personas que dant
 hominibus potestatem siue corporalem siue spiri-
 tualem. Quasi dicent. De sacerdotali fami-
 lia gentibus non est Senatus tibi hoc non
 gressit. Quare non donauit. Si autem ce-
 didissent que omnes potestates ad eos deo est. mihi
 interrogassent quis dedit tibi hanc potesta-
 tem Quibus enim homo secundum se estimat
 altum. somnariis nomine estimat castum
 castus non facile de somnariis suscipiat
 Sic qui non est ex deo sacerdos nullius
 sacerdotum putat ex deo **Jeromius** vel
 hys uobis eandem que supra calumpnia
 seruit que dixit in belzeubus princeps

demomax erat demoma **Ursus** enim hoc
 dicit in qua potestate hoc facis. de deo potestate
 dubitant et sub intelligunt dya. que per
 faciant addentes quas quis tibi dedit
 hanc potestatem manum festissime dei filii ne-
 gant que putat non suis sed aliorum
 inibus signa facere potest autem dominus ap-
 ta responsione temptatorum calumpniam
 refutat Sed prudenter interrogat ut
 suo ipse uel silencio uel sed quodempnari
 unde sequitur Respondens ihesus dixit eis
 Interrogabo uos et ego uos simonem. **Ursus**
sup. 15. Non quidem ut respondeat
 audiat sed ut impediti non intelligant
 quia ipse precepit Nolite scire dare cui
 bus deinde etiam se dixisset. Nichil proficit
 quia non potest sentire que lucas se tenet
 sa uoluntas Interrogantem enim oportet
 docere temptantem autem uocabili potestatem
 confunde non autem ueritatem et in sceris
 publicare Dominus ergo simpliciter interrogat
 laqueum ponit in sua interrogatio quia cum ui-
 tare non potant subdit alius se dixisset
 michi et ego uobis dicam in qua potestate hoc
 facis. Est autem interrogatio talis Baptismo
 iohannis unde erat Ex celo an ex hominibus
Augustinus sup. iohannem accepit quidem iohannes
 ut baptizare posset ab eo que postmodum
 baptizauit. Baptismus autem que. baptismus
 iohannis hic dicitur. Solus tale damni accepit
 nullus an ipsum iustorum post ipsum accepit
 baptismum qui baptismus dicitur ipse. uel
 enim iohannes baptizare in aqua per me. uiam
 dominus quando non autem in tuis mundando quod
 purus homo non potest **Jeromius** Ipsi autem
 sacerdotes quid in sua malicia per tructa-
 uerunt ondit sub subdit. At illi cogi-
 tabant in sepe dicentes Si dixerimus
 ex celo dicit nobis Quare non credidistis
 et si autem dixerimus ex hominibus timebimus
 turbam Quibus enim habent iohannem sicut
 prophetam. Si enim uiderent baptismum
 iohannis ex deo consequens erat christo
 Quare ergo non est baptizati a iohanne Si
 autem dicit uoluerunt hanc deceptio-
 nis spiritum et nichil hinc dicitur seditione per

sunt michi et h^o e quod dicit. Et no
 uult Interrogat go dno consequenter.
 Quis ex duobus fecit voluntate patris dicit
 ei p^omus. Vide quomo adu^osus se p^ouile
 nit smaz. dicentes pore filiu voluntate
 patris feciss. i. p^olm genau. quia melius
 e no p^omitte deo iusticia face q^o p^omitte
 et mentiri. **Orgenes** vnde p^o uti pa
 bola ista ad eos qui modiat aut nihil
 p^omittunt ad pulu^o aut ondu^o et cont^o
 eos qui magna p^omittunt nihil aut p^om
 p^omissionem suam agunt. **Jeromius** vni
 e aut maveris ex emplaibus no h^ori no
 iustitiam sed p^omu. ut p^oo iudicio qdempne
 Si aut noluisse voluim^o lege ut
 quida hnt manifesta e m^optat^o ut di
 canus intellige quide vitate iudeos p^od
 tergusari et nolle dice quod penant
 Sicut et baptim q^oh^ois scientes ce de
 celo dice nolunt. **Crisp^o sup^o ay^o.** Corp
 aut iudicium dno habundanter ofirt
 vnde sequit dicit illis amen dico uob
 quia publicam et meretrices pcedent
 vos in regno dei. Non solum p^oius gen
 tium melior e vobis sed etia publicam
 et meretrices. **Valerius** p^o alit regni
 dei eum vel etia p^ons intelligi ma^o
 gentes iudeos pcedit quia rous cre
 dere volunt. **Orgenes** p^o h^o aut
 no excludit q^o iudei aliqui m^o t^oret
 m^oregni dei sed ai plenitudo genau
 m^otauit t^ore om^o i^oel saluus fiet. **Cri
 sup^o ay^o.** puto aut q^o ex p^oana sm^o vi
 rois peccatois publicam p^omit^o et ex
 p^oana sm^o mulieru peccatois meretrices
 quia auaricie p^oapue in vris habundat
 fomacicio aut in mulieribus. auilic
 em in quiete sedet melius fomacicio
 aut maxime ex p^oo nascit^o. vni aut
 fm mactibus rois dui sap^o e ap^odue i
 auaricie peccato facile manit. Inform
 racom aut non facile m^o m^oltic p^olas
 auis. Nam occupacio vnilu^o p^oluatu
 dmi voluptate plim^o excludit vnde
 p^ou^o e hat adolestentiu nihil agerit
 Consequen^o exp^omit cam eius quod d^o
 retat dicens. Venit em rohes ad uos

sic p^od.

in via iusticie et no credidistis ei.
Valerius vnam iusticie rohes p^odicat
 venit quia op^om qui confirmacio legis
 e digito m^oauit. **Crisp^o sup^o ay^o.** vel ve
 nit in via iusticie sit manifesta ut q^oisa
 eius venabilis peccatois concutet vnde
 sequit publicam aut et meretrices rudi
 derit ei. Considera quos q^oisario bona
 p^odicatois p^odicacom p^oestat. v^oite ut
 etia m^odomabilis damet corda. Sequit
 Vos aut videntes nec p^oiaz h^oist^o p^ost
 ta ut credatis ei. de se dicit. illi fe
 cerunt quod maus e credendo. Isti aut
 neq^o p^oiaz egerunt quod mag^o e. In hac
 aut ex p^one quod p^om^o multaz ex p^om
 tractauit aliquid michi vider^o ce q^oia
 rui. Si em duo filij iudei et gentes
 intelligendi s^o postquid sacerdotes m^oto
 gati viderunt filiu patris voluntate fe
 cisse concludens op^ois p^oabola se delinuit
 dice. amen dico uobis. quia gentes p
 cedent uos in regni dei. N^o aut d^o
 quia publicam et meretrices pcedent
 vos in regni dei quod magis p^olaru
 homi ostendit condicom. q^o gentiu. nisi
 forte intelligam^o ut p^ois dicit e. In ta
 tu genau p^ois magis placet deo que
 nos ut etia publicam et publicam sint
 acceptabiliores deo q^o vos. **Jeromius**
 vel alij putant non gentiu et iudeos
 ce parabola sed simpliciter p^oat^o et
 iustoz co q^o illi quide p^o mala ap^o de
 seruire negauit. postea p^ome baptim
 accepit a ioh^o p^oh^ose aut qui iust
 cia p^oferbant et legem dei se face
 iactabant q^oh^ois q^otempo baptisinate
 eius p^ocepta no sciant. **Crisp^o super
 ay^o.** hac aut m^otauit quia p^oceden
 tes non distendi causa sed temptandi i
 terrogauit. In qua p^oate h^o fact
 auilic aut ex p^ois crediderunt et
 io m^otauit p^oabola duoz filioz
 ondens eis p^o cam quia meliores s^o
 p^olaroz qui ap^ona p^oo secularem p^ofiten
 uitam q^o sacerdotes qui a p^ona p^ofi
 tent se deo seruire. Qu^o p^olaroz quide
 alij op^ou^o q^ou^o ad deum. Sacerdotes

opatur fructu matris caltatis et
 gaudiu et pacis et huius. Sed et ptoq
 accipiunt legem p moysen tempus fruc
 tuu appmqt aliqu. Unde sequit. Cu
 aut tempus fructu appmquasset misit
 suos suos ad agricolas ut acciperent fr
 ctus eius **Yabanius** Unde tempus fructu
 posuit no puentiu. Nullus em fructu
 e pti qtuinas **Criso in omi** Seruos
 dicit pphetas qui offerunt q sacerdotes
 deo pti fructus. i. obedie ostensione
 p opera. hy aut non solum malicia poti
 ti sunt in non dando fructu sed etiam
 indignando ad eos qui venerunt et sa
 ngue manus implevit. Unde sequit
 Agricole aut apphensis suis eius aliu
 occiderit aliud occiderit aliu vero la
 piderit. **Jeromius** Occiderit quide
 ut hemam. occiderit ut ysaiam lapi
 damit ut naboth et zachariam que
 interfecerunt interceptu et altare **Criso**
sup a1 p singulos aut gradus iudi
 ce malicie dei mra addebat et per
 singulos gradus dme me malicia in
 deo cretebat et sic con di elemta
 malignitas humana certabat. Unde
 sequit. qm misit alios suos **plures**
 plures pobilis et fecerit illis similit
holaris ayis aut plures pobilis illud
 tempus designat quo post signoz sm
 gulari pphetar p dicatione plms simul
 nre pphetaru emissus est. **Yabanius**
 vel pmi serui qui missi sunt ipe le
 gifer moyses intelligit et aaron pmi
 sacerdos lingue vacuos dimiserunt ali
 os seruos aut pphetar choros intel
 lige. **hylarius** In filio aut ad vltari
 missi dm mri aduentus signat. **Sca**
 em nouissime aut misit ad eos filiu
 suu **Criso in omi** Quare aut no co
 festim misit ut ex hys que ad alios fe
 cerant seipos accusarent et furore
 dimittentes Verecundarent pti filiu
 venientem. Vn scil. Verebunt filiu
 meu **Criso sup a1** hinc aut misit

no q ob noxios pene sine baulante
 sed pme veniam hys em eos qfunde
 non punire. **Jeromius** Quare dicit. ve
 rebunt filiu meu non deignouit aere
 quid em no sciat pr familias qui hoc loco
 deus intelligit sed semp ambige dicit
 deus ut libera voluntas homi refuet
Criso in omi. Vel h dicit amittans
 quid fieri debebat qm optebat eos vere
 rital. per hoc em uult ostende peccatu
 eos magmi ex am excusate puaui.
Origenes Vel illud quidem q ait. Vere
 bunt filiu meu videtur in illis iudeis
 qui intelligentes xpm crediderunt tui
 hoc aut quod sequit Agricole aut vi
 dentes filiu dixerunt intra se hic e
 heres venite occidamus eu. In illis
 ipletu e qui videntes xpm et cognos
 centes filiu dei nichilominus auasiderunt eu
Jeromius Inrogemq arriu et enno
 miu. Ecce pr dicit ignorare. Quide p
 ppre responderint hoc intelligant pro
 filio. qui sediat ignorie et qstimateis
 diem **Criso sup a1** dicit aut quida
 quia p mcanacom xpus dicitur e filiu
 ex baptimo sicut et ceteri scti quos ex ly
 loco q dicit dms ubi dicit aptra filiu
 meu em ergo ad huc cogitabat ad
 transmittendu filiu post pphetas ia
 filius erat. Deinde si co mo dicit filiu
 sicut dms scti ad quos factu e vbi d
 debuit et pphetas dicit sicut et ce
 teris pphetas. **Jeromius** p h aut q
 dicit. hic e heres. manifestissime dms
 pbat iudeoz pncipes no pignoraad
 sed p muidia da filiu euet sypse in
 tellexerit em eu ce illud au pater p
 pphetam dicit. pte ame et dabo tibi
 gentes hereditate tua. hereditas qpe
 filio sta era data e quid no moriens
 pr illi reliquit sed ipe sua morte mui
 biliter acquisiuit **Criso sup a1** Tame
 postquid intonuit mcomptu et ven
 dentes aialia q ad sacrificiu pmebat
 farus erat tui papue cogitauerunt
 eu occide. Unde subdit. Venite occidat

pferent. sicut et ad d. aud factu est per
 hathan vltis autz intelligentes q dicta
 sint contra se esse dixerunt. **Abp**
mus moralit. aut eius vnicu locat co
 lenda cu baptm misteriu datur qd opando
 opicat alytut ptnus vms et alter
 tertius cu lex p salmo p hia legit quoz
 monta bn opete. Sed missa cecidit
 erat cu pmo atempnit uel quod peius
 e blasphemat. herodem qntid ad se accidit
 qui filiu dei contulcauit et pmi gre qm
 melia fecit pdito malo cultore vnicu
 alij datur cu domi gre quod supbus p
 ut hntis acapit. **Crif sup as** demde
 quas non acquiescens illis testimoniu
 scripture induat. Sequit em dicit illis
 ihus Nunquid legist in scripturis lapid
 que reprobaunt. i. si pabolam mea no
 intelligitis uel istam scripturam cognoscit
Jeromius Variis aut parabolis res cad
 conterit. Quos em supra oparios et
 agricolas appellat. mtr edificatores
 i. temetarios vocat. **Crif** m om la
 pidem aut xpm vocat edificatores
 aut doctores iudeoz qui xpm reprobaunt
 dicentes hic no e adas. **Tabanus** Sed
 illis nolentibus idem lapis caput an
 guli firmavit quia de utraq pto. qnt
 ipe voluit fide sua qmipit. vnde p
 hic factus e caput anguli. **Hylarius**
 Est em caput anguli factus quia est in
 ter legem atq gentes lapis vniusp qntio
Crif m om demde ut distant qm
 nihil coz que fiebant deo
 contrariu erat subdit. Ad no
 factu e istud et e mirabile. **Crif**
Origen i. iste lapis domi est
 donatu. adeo edifas vniusp et admirabi
 le caput moalis nris qui possim v
 de cu oculis metis. **Crif sup as**. Quas
 dicit. Quare non intelligit et tunc
 edifas angulo ponendus est ille lapis
 no in nro qm reprobatu e sed malis. Si
 aut aliud edifas e futurus ergo nra e
 dificatio extempnenda. vnde subdit.
 Ideo dico vobis quia au fctm a vobis
 regni dei et dabit genti facienti fruc
 tus eius. **Origenes** Regni dei dicit

mista regni dei. i. diuinas pcuras qd
 tradidit dominus pmi quide ptm illi pai
 cu credita sunt eloquia dei p dno aut qm
 tibus faciebus fructu. Nomin em dat
 verbum dei nisi facienti fructu et nemi
 quo peccatu regnat datur regni dei. alio
 ergo illi pto datum aquo et ablatu est.
 Sed conspda qm qd datur intelligit grat
 datu quibus ergo locaut no dno qd etas
 et fidelibus dedit quibus aut donauit cu
 iudicio etanis donauit. **Crif sup as** lapp
 aut xpus dicit non pliu ppter stemi
 tatem sed cad quia est in unctoz mag
 confictio vnde sequit. Et qui cecidit
 sup lapidem istu constringet. **Jeromius**
 Qui peccator est et tamen in illo credit
 cadit sup lapidem et constringit. p dno
 dno conterit. refuat em per paciam
 ad salutem. Superque vobis ille cecidit
 hoc e cu lapis ille iruit et qui xpm
 peius negauit. sic conterit cu. ut
 nec testa quidem remaneat in qua hau
 rat aque pupilla. **Crif sup as** aliud
 e em constringi. aliud qm uniu d dca
 quod constringit. aliquid remanet. quod
 aut qm uniu. quap impuluem glit. qd
 aut cadit ad lapidem non frangitur
 p dno quod e lapidis virtus. sed m qntu
 fortiter cadit aut p p p dno. sicut aut
 pter altitudme capis. Sic et xpianus
 peccans non em peit qntid p p dno
 xpus sed qntu ipe se p dno p opera sua
 aut ppter magnitudme peccati aut p
 altitudme dignitat. Infideles aut em
 peit. qntid p p dno p dno. **Crif**
m om vel hic duas pdicaces coz ond
 vnd abeo q offerunt et scandalizat. p
 qua designat dicens Qui cecidit sup
 lapidem istu constringet. alia acapientia
 eis sup ventura qud manifestat dices
 Super que vero cecidit conterit cu.
Aug de p dno. vel de hys
 dicit qui cadent sup eu qui illu mo
 atempnit uel in in tuis affiaut. Ideo
 no dnt peius intem. sed em con stringit
 ut no rra ambulent sup quos
 cadet du veniat. desup in iudicio cu

212